

**Zápis z obhajoby disertační práce Mgr. Jany Sklenářové Teichmanové
„Uměleckoprůmyslové škola v Praze a její ateliéry v letech 1890 – 1910“,
konané dne 14. září 2015**

přítomni: prof. PhDr. Rostislav Švácha, CSc. (předseda komise);
prof. PhDr. Petr Wittlich, CSc. (člen komise);
doc. PhDr. Marie Klimešová, PhD. (členka komise);
prof. PhDr. Roman Prahel, CSc. (školitel); PhDr. Jan Mergl, PhD. (oponent);
PhDr. Radim Vondráček (oponent); Mgr. Jana Sklenářová Teichmanová (doktorandka);
PhDr. Petra Matějovičová (zapisovatelka)

Předseda komise prof. R. Švácha zahájil obhajobu představením členů komise i doktorandky. Odbornou činnost doktorandky i okolnosti vzniku její disertační práce poté podrobněji představil prof. R. Prahel v roli školitele. Pokud jde o podobu a obsah předkládané dis. práce, školitel ocenil autorčin výběr klíčového období Uměleckoprůmyslové školy v Praze, interpretační náročnost pramenů, s nimiž autorka pracovala, autorčinu minuciózní heuristickou práci i promyšlenou strukturu výsledného textu. Školitel dále vyzdvihl vhodné zařazení profilu školy do širšího kontextu, a to nejen pokud jde o soudobé umělecké školství. Mezi přínosy práce uvedl kromě jiného skutečnost, že autorka ve své práci věnovala mimořádnou pozornost tzv. dámským školám, kterých se dosavadní odborná literatura pouze okrajově dotýká.

Následovala řeč doktorandky, v níž představila disertační práci. Své vystoupení zahájila nástinem dobového kontextu, v jehož rámci uměleckoprůmyslové školy v průběhu 19. století vznikaly (např. pokusům o obrodu uměleckého řemesla i měnícím se konceptům uměleckoprůmyslového školství). Nevěnovala se pouze situaci v českých zemích a regionu střední Evropy (především vídeňskému prostředí), ale též v širším evropském prostoru včetně Velké Británie (hnutí Arts and Crafts; mezi školami zejména The Glasgow School of Art). Pokud jde o samotné zpracování situace na pražské Uměleckoprůmyslové škole, autorka představila strukturu, dle které výsledky svého bádání předkládá. Zvláště upozornila na některé pasáže dis. práce, zejména kapitoly věnované emancipačnímu procesu v uměleckém vzdělání žen i konkrétním ateliérům školy, určeným právě ženám.

Poté předseda komise předal slovo prvnímu z oponentů, dr. J. Merglovi, který citoval ze svého oponentského posudku. Vyzdvihl autorčinu schopnost využít skrytý potenciál zdánlivě vyčerpaného tématu. Díky pečlivé práci s prameny autorka dle oponenta nejen usvědčuje dosud tradované údaje a závěry z nepravdivosti. Autorka navíc přináší nové, vysoce fundované hodnocení činnosti Uměleckoprůmyslové školy v Praze v jejím tzv. heroickém období. Oponent chválí autorčin systematický přístup. V předkládané práci odhaluje pouze drobné nepřesnosti.

Také posudek druhého z oponentů, dr. R. Vondráčka, hodnotil dis. práci ryze kladně. Autorka dle slov dr. Vondráčka jako první podala podrobné dějiny všech ateliérů školy simultánně, čímž vytvořila heuristický základ, který odbornému bádání v rámci dané problematiky dosud chyběl. Oponent dále chválí správně zvolený kontext autorčina pojednání, autorčinu schopnost postihnout stylový vývoj školy i zhodnotit stylový přínos působení tohoto ústavu. Také dr. Vondráček se zastavuje u pasáží věnovaných problematice uměleckého vzdělávání žen, přičemž rozsah i strukturu těchto pasáží považuje za vysoce funkční. V závěru svého posudku dr. Vondráček doktorandce doporučuje, aby usilovala o oficiální vydání disertační práce.

Předseda komise poté vyzval doktorandku k reakcím na řeč obou oponentů. Vzhledem k pochvalnému tónu posudků autorka reagovala pouze na výtky dílčího charakteru. Vysvětlila například důvody nezařazení některých výstav do dis. práce (např. Osmé výstavy uskupení Wiener Secession ve Vídni r. 1900 či turínské „Prima Esposizione Internazionale d'Arte Decorativa Moderna“, konané v r. 1902). K nezařazení autorku vedly obavy o soudržnost celé práce, respektive o vyváženost pozornosti věnované relevantním evropským regionům. Ve své budoucí odborné činnosti by se autorka nicméně především vídeňskému prostředí ráda věnovala podrobněji. Dále doktorandka ve svém vystoupení porovnávala situaci vzdělávání žen na hlavních uměleckých školách sledovaného období ve Vídni a v Praze (otázky koedukace). Hovořila i o simultánním působení dvou generací pedagogů na škole vídeňské.

Diskuse:

Širší rozpravu otevřel prof. P. Wittlich. Jeho první otázka se týkala případného rozřešení nejasností kolem působení sochaře Josefa Maudera na pražské škole. Doktorandka odpověděla ve smyslu, že pomocí dochovaných archiválií nelze Mauderovo pedagogické působení na ústavu doložit. Druhý dotaz prof. Wittlicha se týkal vročení počátků užívání modelů secesního stylu ve školní výuce. Přesné časové zařazení není dle slov doktorandky možné. Doktorandka dále vysvětlila, že na případné užívání těchto modelů lze soudit především ze stylového vývoje tvorby jednotlivých učitelů školy. Doktorandka v této souvislosti hovořila především o působení C. Kloučka a J. Kotěry i o změnách v přípravě školní expozice pro světovou výstavu v Paříži 1900. Doplnující dotaz prof. Šváchy se týkal role B. Ohmanna. Následná diskuse se soustředila na obsah dobových ministerských nařízení ohledně využívání pomůcek při výuce rakousko-uherských uměleckých škol. V ní autorka osvědčila podrobnou znalost měnicích se direktiv i pro tzv. školy odborné. V samém závěru rozpravy doc. M. Klimešová ocenila neobvyklou, leč funkční strukturu dis. práce, v níž autorka přílohy s faktografickými informacemi předřadila samotnému textu.

Vyhlášení výsledků tajného hlasování:

Komise hlasovala o výsledku v kompletním složení (prof. Švácha, prof. Wittlich, doc. Klimešová). Komise navrhla udělit kandidátce titul doktor (Ph.D.).

Po vyhlášení výsledků tlumočil předseda komise prof. Švácha stanovisko členů komise, školitele i oponentů, aby doktorandka usilovala o vydání své práce tiskem. Kromě možnosti publikovat kompletní práci prof. Švácha zmínil i variantu zveřejnit formou samostatné studie kapitoly věnované uměleckému školení žen.

Zapsala:

PhDr. Petra Matějovičová
14. září 2015

Podpis předsedy komise:

